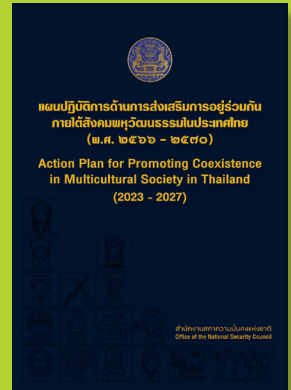

เครดิตความรู้ที่ 2

แผนปฏิบัติการ

ด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม ในประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม¹⁵ (Multicultural Society) ประกอบไปด้วยกลุ่มคนในชาติที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งด้านศาสนา ความเชื่อ ภาษา วิถีชีวิต ค่านิยม และอัตลักษณ์ ดังนั้น การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนในชาติอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยการส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานและได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงแนวทางสันติวิธี หลักคุณธรรม หลักมนุษยธรรม หลักสิทธิมนุษยชน และความมั่นคงของมนุษย์อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของรัฐ ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ทั้งในและต่างประเทศ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมของประเทศไทย ให้เกิดการยอมรับและความเข้าใจที่ถูกต้องทั้งในประเทศและระดับสากล รวมทั้งส่งเสริมหลักการบริหารจัดการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมกลไกในการบูรณาการงานของภาครัฐในทุกระดับ ตั้งแต่กลไกระดับนโยบาย กลไกระดับอำนาจการ และกลไกการปฏิบัติ (ส่วนกลางและระดับพื้นที่)

¹⁵ สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) หมายถึง สังคมหนึ่งที่มีโครงสร้างทางสังคม ประกอบด้วย 1) กลุ่มคนมากกว่าหนึ่งกลุ่มที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ศาสนา ภาษา วิถีชีวิต วัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ 2) ความเชื่อและค่านิยมของคนในสังคมที่ยอมรับเข้าใจและเคารพในความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมและผู้อื่น และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันหลากหลายทางวัฒนธรรม อ้างอิงใน สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. 2566 – 2570)

ด้วยเหตุนี้ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2565 :
 ที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงมีมติเห็นชอบ :
 แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน :
 ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย :
 (พ.ศ. 2566 – 2570) (Action Plan for Promoting :
 Coexistence in Multicultural Society in :
 Thailand (2023-2027) เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกัน :
 อย่างสันติสุขของคนในชาติอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี :
 โดยใช้แนวทางสันติวิธี ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม :
 ของประเทศไทย และเพื่อให้คนในชาติได้รับการประกัน :
 สิทธิขั้นพื้นฐานและได้รับการพัฒนาศักยภาพ :
 ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น :
 อย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงหลัก :
 มนุษยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมไปกับเสริมสร้าง :
 การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมของคนในชาติ :

รวมทั้ง เพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศมีความรู้ :
 ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม :
 ในประเทศไทย และการดำเนินการของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง :
 ตลอดจนเพื่อให้มีการบริหารจัดการของภาครัฐที่มี :
 ประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับ :
 ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ ในเนื้อหาสาระ :
 ของแผนปฏิบัติการฯ ฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับ :
กลุ่มเป้าหมาย คือ คนในชาติที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ :
 โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางและกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคม :
 ซึ่งจากการสำรวจสามารถจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ตาม :
 ลักษณะที่อยู่อาศัย ดังนี้ 1) กลุ่มที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง :
 2) กลุ่มที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ราบ 3) กลุ่มที่อาศัยและตั้ง :
 ถิ่นฐานตามหมู่เกาะหรือชายฝั่งทะเล และ 4) กลุ่มที่ :
 อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่า

แผนปฏิบัติการฯ ได้กำหนด 4 แนวทางการดำเนินการและกลยุทธ์ ดังนี้

แนวทางการดำเนินการที่ 1

การเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนในชาติอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี
 โดยสันติวิธีภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

แนวทางการดำเนินการที่ 2

การส่งเสริมให้คนในชาติได้รับการประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้ง เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชาติในการแก้ไขปัญหาได้อย่างความเท่าเทียมและเป็นธรรมให้ยั่งยืน

แนวทางการดำเนินการที่ 3

การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ทั้งในและต่างประเทศ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งการดำเนินงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินการที่ 4

การทบทวนความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการเชิงนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมาตรการของประเทศไทยให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องต่อการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการบริหารจัดการของภาครัฐได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางการดำเนินการที่ 1

การเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนในชาติอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยสันติวิธีภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

● กลยุทธ์

1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการบริหารจัดการความขัดแย้งและความเกลียดชังโดยสันติวิธี แก่เจ้าหน้าที่รัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น สร้างความรู้ความเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี โดยมุ่งเน้นการป้องกันความขัดแย้งเป็นสำคัญ

2 ส่งเสริมกระบวนการป้องกันปัญหาอคติทางวัฒนธรรมที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความเกลียดชังโดยสันติวิธี การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความขัดแย้ง ตลอดจนสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทในการประสานความร่วมมือเพื่อป้องกันและจัดการความขัดแย้งโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชน

3 กำหนดกลไกเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางต่าง ๆ โดยยึดหลักนิติรัฐ นิติธรรม และหลักสันติวิธี เพื่อป้องกันปัญหาอคติทางวัฒนธรรมที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความเกลียดชัง ลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

4 สนับสนุนให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมและข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา อาทิ การจัดสรรที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทางจิตวิญญาณ โดยอาศัยกระบวนการยุติธรรม และการระงับข้อพิพาทตามแนวทางสันติวิธี ตลอดจนอาศัยความร่วมมือด้านข้อมูลทางวิชาการจากผู้รู้หรือผู้นำทางจิตวิญญาณในพื้นที่

5 เสริมสร้างความมั่นคงด้วยมิติวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดการโดยสันติวิธี โดยสนับสนุนการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัดการความรู้ พัฒนาอย่างเป็นระบบ ก้าวทัน รองรับ การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ความมั่นคงรูปแบบใหม่

6 ส่งเสริมการดำเนินการตามแนวทางปรองดองสมานฉันท์อยู่ร่วมกันอย่างสันติ สร้างความเข้าใจ การบังคับใช้กฎหมายที่เสมอภาคเป็นธรรม พร้อมไปกับสนับสนุนการจัดเวทีประชาคมการเรียนรู้ในการบริหารจัดการความขัดแย้งและความเกลียดชังโดยสันติวิธี และกระบวนการยุติธรรมในสถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น

7 สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการความขัดแย้งของชุมชนและท้องถิ่นโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ เพื่อให้คนเกิดความเข้าใจและเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในความหลากหลายได้อย่างสันติ เกิดภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง เพื่อป้องกันปัญหาอคติทางวัฒนธรรมที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความเกลียดชัง

8 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และยอมรับในความหลากหลาย รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสังคมที่เคารพซึ่งกันและกัน ควบคู่กับการสนับสนุนให้มีหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกในการยอมรับความหลากหลายทางความเชื่อ ความศรัทธา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

9 ส่งเสริมให้ประชาชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้ง มีการสื่อสารช่วยเหลือ และร่วมมือกัน โดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างหลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งระดับผู้นำและระดับชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายการเกาะเกี่ยวทางสังคมระหว่างกัน

แนวทางการดำเนินการที่

2

การส่งเสริมให้คนในชาติได้รับการประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน และได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้ง เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชาติในการแก้ไขปัญหาได้อย่างความเท่าเทียมและเป็นธรรมให้ยั่งยืน

● กลยุทธ์

1 เร่งรัดกระบวนการกำหนดสถานะบุคคลให้แก่คนในชาติที่อยู่ในไทยเป็นเวลานานที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้เรียบร้อยแล้ว

2 พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐโดยการนำแนวทางการบูรณาการและการมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ โดยการบูรณาการนโยบายและการดำเนินงานของทุกหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น เพื่อให้คนในชาติมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิต และความหลากหลาย อีกทั้งได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชาติในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและความหลากหลาย ปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ผืนป่า โดยยึดแนวพระราชดำริที่ให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยร่วมกับป่าได้ อาทิ การให้คนอยู่ร่วมกับป่า ตลอดจนรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและผลประโยชน์แห่งชาติ ด้วยจิตสำนึกและความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ รวมทั้งการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและต่อผู้อื่น

4 ส่งเสริมการจัดระเบียบพื้นที่ จัดถิ่นฐานที่อยู่อาศัยทำกินตามแนวทางการอยู่ร่วมกันของคนและป่า และพัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตให้มีทางเลือกทางอาชีพที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการรักษาความมั่นคง โดยการจัดโครงการที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ เช่น โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ และโครงการยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- 5** ส่งเสริมให้คนในชาติได้รับโอกาสทางการศึกษาในทุกระดับทั้งในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนการศึกษาตามอัธยาศัยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษา รวมทั้งพัฒนาศักยภาพผู้มีส่วนได้เสียทางสังคมในสังคมพหุวัฒนธรรมให้สามารถปรับตัวให้ทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างเสมอภาคเท่าเทียม ทั้งถึง สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมและความหลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการโครงการตามแนวอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรในสถาบันการศึกษาทุกประเภท
- 6** เร่งรัดการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงวิถีชีวิตของคนในชาติอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อาทิ การโทรคมนาคม การขนส่ง การสาธารณสุข
- 7** พัฒนาพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และด้านการลงทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของพื้นที่
- 8** ส่งเสริมการเกษตรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ได้แก่ กสิกรรม วนเกษตร ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งสนับสนุนการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกลุ่มหรือชุมชน เพื่อพัฒนาต่อยอดและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่
- 9** พัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมและต่อยอดผลผลิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อันมุ่งเน้นให้เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและประเพณี โดยไม่ก้าวก้าวความเชื่อของชุมชน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายอย่างยั่งยืน
- 10** ส่งเสริมบทบาทของสตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาทุกมิติ ทั้งในเวทีการเมืองระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม

แนวทางการดำเนินการที่

3

การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ทั้งในและต่างประเทศ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้ สังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงการดำเนินงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

● กลยุทธ์

1 ส่งเสริมให้มีพื้นที่ในการแสดงออกทางความคิดอย่างเปิดกว้าง ทั้งพื้นที่ทางกายภาพ พื้นที่ทางความรู้สึกนึกคิด และพื้นที่ทางสังคม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ยอมรับความหลากหลาย และสร้างสรรค์ให้สังคมดีขึ้น โดยต้องเคารพสิทธิผู้อื่นและอยู่ภายใต้กฎหมาย ปราศจากการคุกคามและละเมิดต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2 ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและผลประโยชน์แห่งชาติ ด้วยจิตสำนึกและความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ รวมทั้งการรู้จักสิทธิและหน้าที่ต่อตนเองและต่อผู้อื่น พร้อมสนับสนุนให้มีช่องทางเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่คนในชาติ

3 สร้างการรับรู้และความเข้าใจให้แก่ประชาชนและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับสถานการณ์กลุ่มชาติพันธุ์ และการดำเนินงานของภาครัฐที่ผ่านมา เพื่อลดแนวคิดอคติทางวัฒนธรรมภายในสังคม

4 เสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนและชุมชนให้พึ่งตนเองได้ โดยยึดแนวพระราชดำริเป็นแนวทางดำเนินงาน เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรผสมผสาน โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน การให้ความคุ้มครองดูแลประชาชนกลุ่มผู้เสียเปรียบในสังคมและพัฒนาาระบบการเข้าถึงบริการให้ทั่วถึงรวดเร็ว เพื่อยกระดับการจัดบริการสาธารณะของรัฐ

5 สนับสนุนให้หน่วยงานราชการในพื้นที่เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และกฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องให้แก่ประชาชน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับกระแสข้อมูลข่าวที่บิดเบือน ตลอดจนมีการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งข้อมูล

แนวทางการดำเนินการที่ 4

การทบทวนความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการเชิงนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมาตรการของประเทศไทยให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสอดคล้องการแก้ไขปัญหา รวมถึงการบริหารจัดการของภาครัฐได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล

● กลยุทธ์

1 ทบทวน ปรับปรุง หรือพัฒนาวิธีปฏิบัติ แนวทางการบริหารจัดการเชิงนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ รวมถึงการใช้ดุลพินิจหลักรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ให้เหมาะสม โดยอาศัยการบูรณาการด้านข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อประกอบการพิจารณาคดีในกรณีข้อพิพาทต่าง ๆ เพื่อสร้างความสมดุลในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนมีมาตรการเยียวยาที่เหมาะสมรองรับต่อกรณีของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการของภาครัฐ

2 ส่งเสริมและบูรณาการการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานเพื่อเชื่อมโยงกลไกการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งได้ครอบคลุมทั้งมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม โดยการยกระดับสู่เศรษฐกิจสีเขียวให้เติบโตและมีความยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมกลไกการประสานงานระดับชุมชน ซึ่งสามารถเป็นกลไกในการทำงานร่วมกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ กับประชาชน

3 เร่งรัดกระบวนการจัดทำแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ (One Map) การสำรวจเขตพื้นที่อนุรักษ์ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาตราทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม

4 พัฒนาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีรอบความคิด ทักษะ และทักษะที่เหมาะสม ื่อต่อการบริหารจัดการความหลากหลายภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย และให้มีสมรรถนะทางวัฒนธรรม (Cultural Competency) โดยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการเคารพหลักนิติรัฐ นิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน ยอมรับและเห็นในคุณค่าของอัตลักษณ์ ทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชน มีหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน สามารถดำเนินงานในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีทักษะและทัศนคติในการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งได้เป็นอย่างดี

5 สนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อใช้สำหรับการบริหารจัดการความหลากหลายให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อาทิ การสร้างระบบฐานข้อมูล การใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การใช้ระบบพิสูจน์อัตลักษณ์บุคคล (Biometrics) บนพื้นฐานของความสมัครใจ โดยแสดงเจตจำนงในการขอใช้สิทธิตามขั้นตอนในการยืนยันอัตลักษณ์บุคคล เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สถานะสิทธิบุคคล

6 สนับสนุนการให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการของภาครัฐภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อการเข้าถึงการบริการของรัฐเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้น